

UZSIENIUOSE:

metams 9 rb.; 9 mėnesiams
6 rb. 80 k., 6 mėnesiams
(pusmečiui) 4 rb. 60 k.; 3
mėnesiams 2 rb. 35 k.; 1
mėnesiui 80 kap.

SKELBIMAI:

Petito eilė (4 skiltys) prieš
tekstą 60 k., po teksto 30 k.

Lietuvių Balsas

Darbo ieškantiems: eilė
10 k. — Giminių ieškantiems:
eilė po teksto 10 k.

REDAKCIJOS

ir ADMINISTRACIJOS adre-
sas: Petrapilis, Saperų g. 10.
n. 9. b. 9. Telef. 286-46.REDAKCIJA visais reika-
lais priima kasdien, be se-
kmadienių, nuo 12 v. diena
ligi 4 val. vakaro.Skiriam numeris
6 kap.

Metai II.

Petrapilis, Rugsėjo 22 d. 1916 m.

N° 72 (101).Lietuvių Draugijos Augštųjų
Maskvos Mokyklų moksleiviams šelpti vi-
suotinis, metinis narių susirinkimas— bus rugsėjo 30 d., 8 val. vakaro, Politechnikos muziejaus —
auditorijoje № 3.

DIENOS TVARKA:

- 1) Naujų narių priėmimas.
- 2) Metinė Draugijos apyskaita.
- 3) Revizijos Komisijos pranešimas.
- 4) Šamatos kitiems metams priėmimas.
- 5) Valdybos ir Komisijos rinkimai.
- 6) Einamieji reikalai.

Valdybos pirmininkas

Jurgis Baltrušaitis.

„Lietuvių Balsą“
galima pirkti:

Minske Lietuvių Komitete.

Gomelyje pas P. Klimką.

Kazanėje pas V. BICIŪNĄ, Puš-

kinskaja g-vė, Lietuvių Komitete.

Vladikaukaze pas Arnastauską, Ši-
ko vaistinėje.

Tuojaus reikalingi

„Lietuvių Balsui“ įgaliotiniai

priimti prenumeratai ir skelbimams šio-
se vietose:

Smolenske	Kreiburge
Orle	Kremenčiuge
Aleksandrovske	Kastramoje
Brianske	Kalugoje
Borovičiūose	Omske
Bolovske	Orenburge
Braslave	Ostrove
Bobre	Petigorske
Baranavičiūose	Pskove
Bachmače	Penzoje
Būda-Kiselevske	Preliuose
Balandoje	Pinerovske
Buzuluke	Rrževe
Valke	Romzajuje
Volmare	Riazaniuje
Vladimire	Tambove
Gatčinoje	Troicke
Gorodoke	Čeropoviče
Dysnoje	Caricine
Igumenėje	Šiselburge
Ivano Voznesenske	Elvoje
Kurske	Jurovkoje
Kozlove	Dorpate ir

kitur, kur tik yra būrelis lietuvių, o norėtų
atskirti N° 2 pirtis laikraščio, tai pra-
šome nurodyti mums sąžiningu uolu žmogų,
kuriam ir siuntinėsim „Lietuvių Balsą“
atskiram pardavinėjimui.Del sąlygų kreipkitės į „Lietuvių Bal-
so“ Administraciją.

Петроградъ, Саперный пер. 9—9.

Petrapilis, rugsėjo 22 d.

Rugsėjo 18 d. įvyko Petrapilio Lie-
tuvų Draugijos del karo nukentėjusiems
šelpiti nepaprastas visuotinis susirinki-
mas. Jis buvo tikrai nepaprastas, kaip
apskritai visi lig šiol buvusieji Petra-
pilio Lietuvių Draugijos visuotiniai su-sirinkimai kad buvo nepaprasti. Buvo
nepaprastas ne vien dėl to, kad tai ne
paprastas metinis, bet ypač dėl tos A.
Bulotos tipo krūvos žmonių, kurie,
prisidengdami opozicijos, demokratų,
liaudies gynėjų vardu, griebiasi viso-
kių priemonių, nevengdami net dema-
gogiškiausių, kad apjuodintų ir išnie-
kintų sau netinkamus žmones.Kad būtų suprantama, kas buvo
daroma susirinkime, reikia pasakyti
apie tuos „nesugriaujamus argumen-
tus“, kurie taip žymu pasidarė lietuvių
draugijų ir organizacijų visuotiniuose
susirinkimuose. Ilgai jų ieškojo mūsų
„opozicijos vadovai“, vis negalėdami
surasti, bet galų gale surado. Liutke-
vičiai, Bielskiai, Lukauskiai, grafų ba-
tuta diriguojami, pasirodė mokslos „ne-
sugriaujamų argumentų“ išradėjų
mokiniai. Jie daug ir pasidaravo. Jų
pasiuntiniai agitatoriai aplėkė visą mie-
stą. Tad ir priejo į susirinkimą tų „pir-
meivių davatkų“ galybės. Toks tikrai
skirtumas tarp tų įvairių rūšių „da-
vatkų“, kad „pirmėiviškosios“ dauguma
su kelnėmis. Tamsios, pačios nieko
nesuprasmamos, jos rėkė, šaukė, trypė,
švilpė, ratavo, nusizūrėjusios, koki
ženklą davė anie, kaip „pirmėiviai“
mėgsta savim didžiuties, dėdės.O, quam instabilis es fortuna homi-
num! Nesenai „pirmėiviškoji opozicija“
pasigailėdama žiūrėjo, kaip kiti diri-
guoja, o dabar jau ir jie tos laimės
sulaukė, o anie nusistebėję žiūrėjo, kad
lazda beturinti tikrai du galu.Jau pačioje susirinkimo pradžioje
apsireiškė, kas bus toliau. Susirinkimui
pirmininku buvo pasiūlyta rinkti P.
Leoną, bet „pirmėiviškoji opozicija“
iškišo Baleišį. Baleišis — žmogus rim-
tas, darbuojasi lietuvių organizacijose,
tečiau susirinkimo, ypač tokio tru-
kšmingo, vesti nesugebėjo: darė su pir-
mininko role nesutinkamų pastabų, net
priekaištų komitetui ir jo nariams; pra-
šant žodžio del tvarkos (čia nekalbama
apie kalbėtojus iš tribunos), kas patiko,
tam davė, o kas ne, tam nedavė; ten-
ka kas balsuoti, pirmininkas niekaip
negali to pasiryžti padaryti. Rezoliucija
paskelbta, ruošiamasi ji balsuoti, bet
iš šalies ima rėkti, ir rezoliucija palie-
ka bekabanti. Susirinkimas nežino, ar
rezoliucija priimta ar ne, o pirminin-
kas ją naudoja kaip priimtą. Sakysim,
kad ir kalbėtojų sąrašo uždarymas. Ir
apskritai galima pasakyti, kad susirin-
kimą vedė ne tiek pirmininkas iš savo
augštumos, kiek kai kurie žmonės iš
sėdimųjų vietų, kuriems ir reikalingasbuvo toks, o ne kitoks susirinkimo
pirmininkas.Susirinkimo programa buvo tokia:
1. pirmininko pranešimas, 2. metinė
1915 metų apyskaita, 3. revizijos komi-
sijos pranešimas, 4. kandidatų rinki-
mas, 5. einamieji dalykai. Pranešus
pirmininkui apie Draugijos ir Komite-
to veikimą apskritai, susirinkimas iš-
klause apyskaitos nuo Draugijos įsistei-
gimo lig sausio 1 d. 1916 m. ir Revi-
zijos Komisijos pranešimo. Prasidėjo
paskausimai ir paaiškinimai. Ir pasipylė
kaip iš maišo senai, jau kelintą kartą
girdėti ir naujai iškasti priekaištai ir
tai tokios rūšies, jog jeigu tikrai taip
būtų, kaip skelbė kai kurie „opozici-
jos“ nariai, tai ir atskirų įstaigų vedė-
jai, ir globėjai, ir net visas Komitetas se-
nai būtų atsidūrę augštumoje tarp ke-
turių plikų sienų. Bet „laimei ar ne-
laimei“ — taip nėra ir taip neatsitiko.
L. Požela priejo kalbėdamas lig to, jog
paskelbė didelę Komiteto nuodėmę, kad
jis nenubaudęs vienos prieglaudos glo-
bėjo už tai, kam šis liepiąs vaikams
katalikams eiti išpažinties. Del Komi-
teto apyskaitos Šiaulių advokatas Lu-
kauskis ištraukė sausio ir gegužės mė-
nesių visuotinių susirinkimų apyskaitas
ir, lygindamas jas su šiam susirinki-
mui patiekta, ėmė rodyti, kad apy-
skaitų skaitmens nesusieina. Komiteto
nariai tiksliai paaiškino, kodėl atskirų
pazicijų skaitmens vietomis nesusieina,
būtent, kad seniau ruošose apyskaito-
se buvo tokių pazicijų, kurių vyriaus-
ybės įstaigos nepriima, kaip, sakysim,
sužeistųjų kareivių šelpimas, tad tų pa-
zicijų išlaidos reikėjo pridėti prie kitų,
vyriausybės leistųjų; arba vėl, kad kai
kurių 1915 išlaidų pateisinamieji doku-
mentai buvo gauti 1916 metų pradžio-
je ir buvo įtraukti į 1916 metų knygas,
gi statant tiksliai paskutinįją apyskaitą,
tie dokumentai ir jų išlaidos reikėjo
vėl atkelti į 1915 metus. Ir kiti ne-
vienodumai taip pat buvo paaiškinti.
Bet tariamajai „opozicijai“, matyti, ne
apyskaitų teisingumas rūpi ir rūpėjo. Tai
galima pastebėti ir iš jų argumentavi-
mo būdo. Pirmiau buvusiuose susirin-
kimuose jie vis šaukė, ir spaudoje
skelbė, ir tuo remdamiesi agitavo, kad
Komitetas neparuošęs apyskaitos. Ta-
da jiems buvo taip kalbėti naudinga.
Šiame susirinkime sąlygos apsikeitė,
jiems pasidarė naudinga kas kita, ir ši
kartą jie atsispyrę jau vadino buvu-
siųjų susirinkimų apyskaitas tikromis
apyskaitomis. Revizijos Komisija su-
statė savo protokolą ne taip, kaip nori
susirinkimo „ponai“, tad iškeliama ne-
pasitikejimas ir ja. Galų gale L. Po-
žela pasiūlo rezoliuciją, kuria apyskaitą
paskelbia neaiškia, o Rev. Kom.
pranešimą neužtenkamu ir reikalauja
naujų valdybos rinkimų. Už šią rezol-
iuciją balsavo 170 žmonių, o prieš 64.
12-14 susilaiko. Tuo būdu apsikeitė
visa susirinkimo programa. Kadangi
kalbos atėmė daug laiko, tai rinkimams
atlikti jo nebeužteko, nes, sulaukus pu-
siau 12-kos nakties, palicijos atstovas
įsakė baigti susirinkimą. Susirinkimas
tęsti ir nauja valdyba rinkti paskirta
ateinančiam sekmadienį rugsėjo 25 d.
Taip pasibaigė šis nepaprastas rugsėjo
18 dienos visuotinis susirinkimas.Dar del Komiteto apyskaitos ir Rev.
Kom. pranešimo. Apyskaitoje buvo pa-
žymėtos Kredito ir Debito pazicijos ir
užbalansuotos 1916 metų sausio 1 d.
Revizijos Komisija, patikrinusi tiek iš-
laidas, tiek pajamas, atrado jas teisin-
gomis ir priimtinomis, nurodydama, kad
ne visi, ypač Draugijos darbavimosi
pradžios, pateisinamieji dokumentai bu-
vo formaliai padaryti, bet jeigu paro-
dyta, jog tam ar tam tiek išleista, tai
tikrai tiek ir buvo, o ne kitiek išleista.
Jokio nesąžiningumo pėdsako R. K. ne-radusi. Tą patį tvirtindavo ir senoji
Revizijos Komisija ir tas pačias ydas
nurodydavo, tik ji dėl šio kio ar tokio
priežasties nebuvo priėjusi prie pat re-
vizijos galo, todėl ir negalėjo pasiūlyti
apyskaitos patvirtinti. Kas čia neužten-
kama ir kas neaišku, tur būti, ir pa-
tiesiems formulos statytojams neaišku.
Reikėjo taip pasakyti ir pasakė. Ir tiko.
Rūpėjo nuversti Petrapilio Liet. Drau-
gijos Komitetą ir prie to eita. Pažiūrė-
kime, ką jie patys rašo savo laikraštyje
(„N. L.“ № 38). Jie girdamies esą vie-
ninteliai tikrieji demokratai, nori pris-
masinti darbo žmones visus į savo spą-
stus, kelia tikrus demokratybės obal-
sius: „Lietuvos ateitis — tai jos darbo
žmonių ateitis... Todel tie darbo žmo-
nės turi ištraukti lietuvių visuomeni-
nin gyvenimą, ne šalinties jo, bet kuol-
labiausiai dalyvauti ir visurskleisti de-
mokratinis idealus, kad tuo būdu už-
kirsti kelią buržuaziniams, klerikali-
niams idealams. Lietuvių darbo žmo-
nės turi tverti savo draugijas nukentė-
jusiems šelpiti, o geriau sakant savitar-
pinės pašalpos, švietimo ir tt.“ Palygi-
nus šie žodžiai su tuo, kas atsitiko ru-
gsėjo 18 d. visuotiniame susirinkime, pa-
sidaro daug kas suprantama. Reikia
sudaryti tokia draugija, kuriai jie ga-
lėtų vadovauti. Patiems vieniems to ne-
galint padaryti, reikia prisimasinti sau
tamstus nesusipratę vargšai darbo žmo-
nės — darbininkai ir ūkininkai, — ypač
jaunimas, nes jaunimas visuomet len-
gviau pasiduoda idealingiems obalsams,
maža galvodamas, kas juos skelbia. Ir
susitelkus mažai tesiorijentuojančios
minios vis lengviau ne nauja steigti or-
ganizaciją, bet pasiveržti jau esanti, su
tam tikromis (ne mažomis) lėšomis,
kurios galima bus tuojaus naudotis.Mes jau praėjusiame „Liet. Balso“
numeryje įspėjome kaip tik darbo žmo-
nės, kad jie būtų atsargūs ir nepasi-
duotų paspėjai meškeriai ir netikėti
taip lengvai tais, kurie taip skelbiasi
tikrosios demokratybės vadais. Jiems
reikia bent šauksmu ir masiniais obal-
siais prisigaudyti kuodaugiausia šali-
ninkų, nes darbais vargo ir darbo žmo-
nės jie nedaug tegali pasigirti. Nuro-
dydami tai darbo ir vargo žmonėms,
mes darėme ne be pamato, nes tikrai
labai abejojame, kad tai grupei žmonių
tikrai rūpėtų tikra demokratybė, kad
liaudies galėtų tikrai pati savo reikalus
tvarkyti ir jais rūpintis. Tokie žmo-
nės yra daugiau pagyrų demokratai.
Būdami tokio pobūdžio, kaip pagarsė-
jusysis adv. A. Bulota, ir naudodamies
ne mažiau demagogija, kaip jis, tie žmo-
nės daugiau yra linkę rūpintis savo
reikalais, savo „aš“ didybe ir ardyti
visa, kas ne jų padaryta. Ta mūsų abe-
jonė susistiprina dar tuo, kad tos grupės
žmonės vadovauja ne kas kitas, kaip
tik Lietuvos dvarininkai arba iš
dvarininkų kilę žmonės su didžiausiais
tituluotais dvarininkais priešakyje ir kai
kuriais šalininkais iš tikrų lietuvių.Atsiųskite po tų sunkių refleksijų
del buvusiojo rugsėjo 18 d. visuotinio
susirinkimo, turime iš kitos pusės pa-
sakyti, jog mes neginame atkakliai, nie-
ko neatsižvelgdami, buvusio lig šiol
Petrapilio Lietuvių Draugijos d. k. n. š.
Komiteto. Mes pripažįstame, kad jo įstai-
gose gal nevisur tebuvo pavizdinga
tvarka, kad jis gal nevisuomet kaip rei-
kiant, ypač sunkiuoju metu, teatsiū-
rėdavo ir tikrą nepatyrusio, vargo pri-
spausto žmogaus padėjimą, į jo prisle-
gtą sielą; mes pripažįstame, kad dau-
gelyje atžvilgių ir atveju Komitetas ir
atskiri jo nariai neužtenkamai buvo at-
sidėję trėmtinių reikalams ir kartais ne-
visai gal tinkamai su jais pasielgdavo.
Mes visa tai pripažįstame. Neklsta tas,
kas nieko nedaro. Mes neginame be jo-
kio atžvilgio, kad ir pačiai Draugijai

ir jos globiamiems žmonėms būtų geriau, kad Draugijos vadžias paimtų į savo rankas nauji energingesni ir sumanesni žmonės, negu daugelis lig šiol buvusiųjų jos vadovų. Tai tiesa. Bet mes esame griežtai priešingi tokiems netikusiems demagogiškiems priemoniams, kuriais visą laiką naudojosi ir naudojasi tariamoji mūsų opozicija, kuri griebiasi net to: pereat mundus, vivat ambitio et ejus ancilla stultitia.

Gyvenimas Lietuvoje.

(Iš mūsų Kopenhagos korespondento).

Ištydėjome iš Kopenhagos d-rą J. Bielskį atgal į Ameriką. Jis daug papasakojo apie lietuvių gyvenimą Lietuvoje ir apie jų darbus. Skubinuos atpasakoti viską.

Lozanoje Šveicarijoje buvo dar antra lietuvių konferencija, kurioje dalyvavo ir iš Vilniaus lietuvių.

Naujausiomis žiniomis, Vilniuje dabar darbuojasi Lietuvių Komitetas iš 12-kos žmonių, kaip koki senienų taryba, kuri rūpinasi šios dienos gyvenimą įvairiose srityse doroti. Komitete esą žmonių įvairių pažvalgų. Tarties su vokiečiais išrinktas iš tarpo 12-kos vienas žmogus, kur vienas teprivalo vesti su vokiečiais pertraktacijas. Tuo pasiekiamas svetimųjų akyse vienumas bei rimtumas. Nors vokiečiai vis aiškiau pradeda lietuvių klausimu interesuotis, vienok kasdieniame gyvenime neišvengiama daug susidūrimų. Mokyklų dalykai stovį nekaip. Kaip sakė atvykęs iš Vilniaus kairesniojo plauko žmogus, vokiečiai pirma leido mokyti lietuviškai, dabar vienok verčia mokyti vokiškai.

Del mūsų mokyklos vokiečių užimtosiose vietose reikia šit kas pasakyti: Tik užėmus Lietuvą vokiečiai manė tik apie „vokišką“ visuotinį mokymą. Lietuviams pasipriešinus, leista buvo liaudies mokyklose vartoti gimtoji lietuvių kalba. Šioms mokykloms teisės vienok nebuvo duodamos, į jas buvo žiūrima kaip į parakvių namines mokyklas — ir tiek. Jau ir seniau buvo paskelbta, jog vokiečių kalba principu esanti privaloma Lietuvos mokykloje. Šiandien tas „principas“ oficialiai norima taikinti gyvenimui. Lietuvių mokyklose, naujuoju vokiečių sumanymu, privaloma esą vokiškiems dalykams paversti pusę pamokų laiko, gi kita pusė galinti būti sunaudota lietuviškiems dalykams.

lykams. Lenkams ir žydams (Vilniuje) jau tat įsakytą. Tas „principas“ yra visai šurkščiai gyvenimui taikomas. Apie Tauragę liaudies mokyklose įvesta grynai vokiečių kalba. Tėvai emė protestuoti ir savo vaikų į tokias mokyklas neleisti. Už tokius pasipriešinimus ne vienas tėvas atsidūrė Vokioje kalėjimo sienose. Vokiečiai mokyklų prižiūrėtojai visai nereikalingai ima kibti į pradedamosios bei vidurinės mokyklos mokytojus lietuvius. Kun. Šova, kuris mokė vokiečių kalbos lietuvių gimnazijoje, paliuosutas. Spaudimas jaučiamas ir kitose vietose. Vilniškiai lietuviai, kaip jau žinoma, paskubomis gamina mokykloms vadovėlius. Tuo tarpu P. Klimas taiso chrestomatiją ir kit. (yra sutaisęs), Dovydaitis — lotinų gramatiką, Dambrauskis — matematikos vadovėlius ir kit.

Paklausus d-ro Bielskio, ar Vilniaus lietuviai neįstengtų sudaryti tam tikros korporacijos, panašios į lenkų Švietimo Komisiją Varšuvoje, kuri paimtų mokyklų gyvenimą ir tvarkytų mokymą, atsakė, jog, atsižvelgus į šios dienos Lietuvos padėjimą, tai esą sunku įvykdyti. Lietuvoje komunikacijos nėra. Visa Lietuva išdalyta mažomis apskritimis. Kiekviena apskritis bei miestas gyvena atskiru gyvenimu, susižinodami tik kontrabandos keliu.

— Vienok, nežiūrint tų susižinavimo sunkenybių, argi Vilniaus lietuviai nereikalauja iš laikinės vokiečių valdžios tam tikrų teisių, ar nebuvo ketinama sudaryti Vilniaus mieste toki organizaciją, ar įstaigą, kuri rūpintųsi Lietuvos mokyklomis.

— Taip sukoncentruoti Lietuvių mokymo reikalus manoma, nežiūrint visų daromų sunkenybių ir kliūčių. Vokiečiai pažadėję atiduoti buvusios Vilniaus akademijos rūmus lietuviams. Lietuvių galvojama apie savo universitetą; manoma pirmon galvon steigti teologijos ir filologijos skyrių.

Esančios dabar lietuvių gimnazijos vis stiprėja ir plečiasi. Sodžiuose liko gana daug mokslus einančios jaunomenės — studentų bei gimnazistų, — kurie, nenorėdami traukti miestą (brangu gyventi), o antra — ir negalėdami nukeliauti (pašportai, instrukcijos, šnipinėjimai), darbuojasi savo gimtiniuose užkampiuose, ar tai atsidėję mokydami jaunomenę, ar tai platindami šviesią mintį bei varge padėdami savo tautiečiams.

Laikraštis — „Dabartis“, sako, esą ne d-ro Steputačio vedamas, bet vokiečių. Visi rankraščiai esą rašomi vokiškai, tik paskiau verčiami į lietuvių

kalbą. Laikraštį vedas vienas lietuviškai mokas žydas. Iki šiol lietuvių dvasia leidžiamo laikraščio nebuvo nė vieno; tečiau dabar jau esą gautas leidimas „Ateičiai“, o toliau gal busianti leista ir pati „Draugija“. (Iš kitų šaltinių girdėti, kad lietuviams jau esančiu leistu du laikraščius — vienas Vilniui, antras Kaunui. „L. B.“ Red.)

Laiškas iš Lietuvos.

Šis laiškas rašytas, kaip pasakyta jame pačiame, išsprūdus iš vokiečių varžos, todėl jame daugiau ir atviriau parašyta apie Lietuvos gyvenimą po vokiečiais, negu daugelyje kitų. Šis laiškas nušviečia kai kuriuos tokius dalykus, kurie kituose laiškuose nebūdavo liečiami, todėl jis ypač įdomus. Red.

Stebuklu pavyko man išsprukti iš Vokiečių varžos Vilniuje ir pakvėpuoti liuosai kurį laiką. Naudodamasis ta liuosybe, skubinu pranešti, kas dabar girdėti liudnoje Lietuvoje.

Nors mūsų nedaug paliko, bet dirbame išsijuo: neužsileidžiame nei lenkininkams, nei kryžieviams, nors esame labai suspausti. Daug kas būtų pasakyti, bet nėra kaip daug apie tai kalbėti.

Miestams sunku gyventi: nėra jokios gyvybės — nei prekybos, nei pramonės, nei senobinio visuomenės gyvenimo.

Iš pradžių vokiečiai ėjo Vilniuje ir apskritai Lietuvoje iš vieno su lenkininkais, dabar virsta kitaip: medaus mėnuo praėjo, lenkininkai jaučiasi esą apsiavę.

Vilniuje yra lietuvių gimnazija, dabar joje 6 klasės; mokinių apie 150 — visi gangreit vilniečiai. Direktoriumi yra Biržiška. Gimnazija yra mišri — mergaitėms ir vaikams. Toliau eina mokytojų kursai, 6 pradedamosios mokyklos, 6 vaikų prieglaudos, kuriose laikoma apie 350 vaikų, du mokinių bendrabučiai, viena senų prieglauda. Lietuvių Komiteto veikimas apribotas Vilniumi; jo įstaigų išlaikymas apsieina mėnesiui ne mažiau, kaip 20.000 markių.

Lenkininkai išsijuo: lenkina, gaudami didžiausią paspirtį iš Lozanos komiteto. Iš viso jie išleidžia lenkinimo darbai per visą Lietuvą ir Gudus nuo 150 lig 200 tūkstančių rublių mėnesiui. Paskutiniu laiku vokiečiai emė jiems kelią kirsti ir stabdyti.

Abivatelių Komiteto nebėra — iširo. Pasitikejimas Lenkija nuo jūrų lig jūrų nupuolė. Suvalkų gubernija prikerpta prie Vilniaus. Viešumoje visur, net pačiame Vilniuje, po vokiečių teksto pirmuon vieton dedamas nebe lenkų, bet lietuvių tekstas.

Iš viso dabar Lietuvoje yra apie 1000—1500 lietuviškų mokyklų. Visų dalykų mokoma lietuvių kalba. Vokiečių kalba kaip mokymo dalykas.

Gimnazijai reikėjo pasigaminti naujų vadovėlių. Per 6 mėnesius L. Mokslo Draugija išleido dešimtį. Aš pats išverčiau geografijos pradžią, pirmajai klasei ir aritmetikos teoriją. Versiu dar algebrą ir geometriją. Lietuvoje dabar 5 ar 6 gimnazijos.

Daugiausia dirba Vilniaus inteligentai ir sodžiaus kunigai. Labai maža inteligentų! Stinga jų kiekviename žingsnyje. Ypač mokytojų.

Lietuvių Komitetas stinga lešų. Vokiečiams atėjus, jis sulaukė iš šalies: Švedų Komiteto, Amerikos ir kitų šaltinių tik apie 100.000 markių, kuriomis turėjo dalytis su Vilniaus gubernijos organizacijomis.

Labai buvo pravartu L. Komiteto sandėlis, kuriame yra dabar (laiškas rašytas liepos mėn. pradžioje. Red.) apie 500 pudų cukraus, šiek tiek milto, kruopų ir kitų mažmožių.

Vilnius išliko visai sveikas. Vokiečiai įtaisė lietuvių dailiosios pramonės parodą ir dirbtuves; šalyms yra lenkų, žydų ir gudų parodos, taip pat vokiečių padedamos įtaisytos.

Visa Lietuva išsiilgusi laukia jūsų pabėgėlių tremtinių grįžtant. Kada tai atsitiks!

Vilniuje mirė Ambrozaitis, šiaip jau visi kiti lietuviai laikosi.

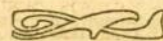
J. Šernas vedė p-lę Briūnaitę. Biržuose yra atsiųstas iš Vokietijos pastoris, mokas lietuviškai; kitos reformų parapijos be kunigų.

Susisiekti vienam Lietuvos kampui su kitu be galo sunku.

Lietuviai valstiečiai darosi kas kart drąsesni ir purtinasi tuo sunkumu.

Visos mūsų srovės baigia bėgti vienon vagon. Kitaip negalima.

Tavo Antanas.

A. A.

TAMAS ŽILINSKIS.

Kas kart Lietuva vargšė netenka savo darbininkų, savo sūnų. Beveik kiekviename „L. B.“ numeryje randame

D-ras J. Mikelėnas.

Džiova ir jos gydymas (sanatorijos).

Džiova — limpama liga. Tik pradėjusieji ją sirgti išgydomi. Kol kas žinomi gydymo būdai: alsavimas tyru oru, geras maitinimasis, nenusivarginimas. Džiova — didžiausias žmonijos priešininkas. Norėdami vaisingai kovoti su džiova, turime susivienyti.

Visų žinių apie sergančius džiova ir mirstančius ją neturime, nes ne visi sergantieji kreipiasi į gydytoją. O kas pas gydytoją nebuvo liko nepastebėtas, neužrašytas. Neturime taip pat tikrų žinių ir apie tai, kiek miršta džiova. Bet kai kuriose užsienio šalyse ir kuriose ne-kuriose Rusų miestuose, kur yra daug gydytojų ir kur numirėliui palaidoti būtina reikalingas liudijimas kuo miręs, jau susekta, kiek džiova serga ir miršta žmonių.

Tokiu būdu pastebėta, kad iš 10,000 gyventojų per metus miršta džiova nuo 13 lig 80 žmonių. Serga gi džiova 10 kartų daugiau, vadinasi iš 10.000 gyventojų džiova serga 130—800 žmonių. Sergančių ir mirstančių skaičiaus svy-

tos (mieste ar sodžiuje) ir nuo užsiėmimo.

Kad būtų aiškiau, pažiūrėsime į skaitmenis.

Iš 100 mirus. žemdirbių 16 miršta džiova.

"	"	valdininkų	14	"	"
"	"	prekių	24	"	"
"	"	šaltkalvių	37	"	"
"	"	mėsininkų	40	"	"
"	"	stalių	43	"	"
"	"	kurpių	46	"	"
"	"	siuvėjų	53	"	"
"	"	knygrišių	54	"	"

Nešvariosiose miestų dalyse, kur gyvena neturteliai, serga ir miršta džiova daugiau negu švariosiose, kur gyvena turtingieji.

Suskaityta, kad džiova kas metai miršta Belgijoje 16,000, Prancūzijoje 160,000, Vokioje 150,000 žmonių. Sergančių gi yra Prancūzijoje ir Vokioje po milijoną, o visoje Rusijoje arti trijų milijonų žmonių.

Dalis sergančiųjų dar tebedirba, o kita dalis jau nebegali dirbti jokio darbo, yra luošai, ir jie visi sunki našta šeimynai ir tautai.

Suskaityta yra, jog iš tūkstančio luošųjų penki šimtai su viršum serga džiova 20—29 m. amžiaus. Daugiau ne pusė darbo amžiaus yra džiovininkai.

Ar labai įsigalėjusi džiova tarp lietuvių? Tikrų žinių del jau nurodytosios priežasties neturime. Tarp lietuvių kaip žemdirbių (daugiausia) džiova nėra taip įsigalėjusi, kaip tarp miestiečių ir fabriku darbininkų.

Surašytisiais augščiau skaitmenimis eidami, galime išskaiciuoti, kiek džiovininkų yra Lietuvoje. Skaitysime 2,500,000 lietuvių. Iš 10,000 gyventojų, vidutiniškai, miršta 20 per metus, tai iš viso lietuvių miršta džiova kas metai po 500. Serga džiova dešimtį kartų daugiau, vadinasi apie 50,000 žmonių.

Kiek yra sergančių tarp pabėgėlių lietuvių? Skaitysime pabėgėlių lietuvių šimtą tūkstančių. Nors iš daugelio vietų pabėgo stipresnieji, bet jie dabar turi gyventi blogose higienos aplinkybėse, ir jų mirimas ir sirgimas turi būti didelis. Iš 10,000 pabėgėlių lietuvių, turi būt, miršta kasmet džiova apie 60 žmonių. Iš viso miršta džiova kas metai apie 60X10—600 žmonių. Serga apie 6000 žmonių.

Tai yra baistus skaitmens. Nė viena liga tiek neištraukia iš gyvųjų tarpo, kiek džiova. Nė viena liga nepadaro tiek vargo, žalos, kančių; nė viena liga neišspaudžia tiek ašarų žmonėms, kiek džiova.

Didžiausieji karai ir šis paskutinis, visų karų kruviniausias, nepadarė ir nepadarys tiek nelaimių, neprarė tiek darbininkų, kiek ryja džiova. Karas tęsiasi metus — dvejus, džiova gi kas metai ryja sistematingai tam tikrą ir didelį skaičių žmonių, ir kas minutė žemės plote vis kasami nauji ir nauji kapai.

Kaip gi gintis nuo šio paties didžiojo žmonijos priešininko? Kaip pa-

dėti tiems, kurie jau pakliuvo į jo nagus?

Nuo amžių yra siuloma daug visokių žolių, visokio vaisto, bet jų pagalba ligi kas abejotina, kartais aiškiai nenaudinga.

Kas gi yra daroma?

Garsusis mokslininkas profesorius Emilius Duclaux sako, kad žiūrint visą džiovos istoriją, galima esą pastebėti trys fazės: tarpas, kada visų akys užmerktos ir ausys užkimštos, kad niekas šios ligos nemato, o ji sau auga ir plėtojasi; tarpas, kada visi pamato šią didžiąją nelaimę; trečiasis tarpas, kada imamas gintis nuo ligos visais mokslo išrastais būdais.

Kaipgi žmonės stengiasi apsiginti nuo džiovos?

Turime pasakyti, kad lig 1796 m. visame pasaulyje tebebuvo pirmasis tarpas, vadinasi visų šalių gyventojai buvo užmerktos akys ir užkimštos ausys laukė ir nesigynė nuo džiovos, neturėjo nė jokios sistemos. Šis pirmasis tarpas buvo labai ilgas, nes jis tęsėsi nuo pat žmonijos pradžios, o kai kurios vietose ir dabar tebesitęsia. 1796 m. prasideda antrasis tarpas: Anglijoje, Margari mieste atidaryta pirmoji sanatorija sergantiems džiova vaikams. Iki to tai šen, tai ten atmerkiama akys atkemšamos ausys.

1891 m. atidaroma pirmoji sanatorija Rusijoje Chailoje. Ji subsidijuojama suomių vyriausybės, bet nežinoma, kaip visai nauja ir nepažįstama žmonėms įstaiga, nepalaikoma ir

liudnų žinių. Štai ir vėl pranešu liudnų žinią: rugsėjo 4 d. mirė Smolenske darbušius Lietuvos sūnus mokytojas Tamas Žilinskis.

Kiek aš žinau, jis yra gimęs Suvalkų gub. Dameikių kaime. Baigė Veiverių mokytojų seminariją dar jaunas, 18 metų. Vyresnybė neskyrė jam mokytojo vietos, liepdama dvejus metus laukti. Bet jaunas mokytojas, kupinas pajėgų, negalėjo sėdėti be darbo. Kun. Strikui parašius jis išvažiavo mokytojauti Samaros gub. į Čiornąją Padiną. Ten mokytojavo trejus ar ketverius metus. Paskui sugrižo tėvų prašomas atgulti Lietuvos ir buvo gavęs vietą Raudenių valsčiuje, Kalvarijos apskrityje, Suvalkų gubernijoje. Buvo pavyzdingas mokytojas, darbštus, savo pareigas kuopuikliausiai atlikdavo. 1913 m. apsilankęs jo mokykloje inspektorius parašė puikias recenzijas. Kaip tautietis buvo tikras Lietuvos sūnus. Karo metu buvo paimtas kariuomenėn, turėjo gan gerą vietą, buvo prie Štabo raštininku Smolenske. Ten taip pat pasižymėjo savo darbštumu, ir buvo apdovanotas medaliu už darbštumą.

Bet žmogus nežino, kur jam teks atsiskirti su šiuo pasauliu. Rodos, buvo nepavojingoje vietoje, tikrai tikėtos sugrįšias vėl darbuotis Tėvynei, bet neįsipildė tos prakiltos svajonės.

Apsirgo vidurių šiltinėmis ir pasirges, rodos, keturias savaites, rugsėjo 4 d. atsiskyrė su šiuo pasauliu. Rugsėjo 5 d. palaidotas. Mes mokytojai neteko gero darbštaus draugo, o vaikučiai gero, išmintingo mokytojaus auklėtojo.

Drauge, visų gerbtas, skaudžiai apgailėtas, ilskėkis belaukdamas mūsų!

C.

Korespondencijos.

GOMELIS, Mogil. gub.

Ketvirtadienyje rugsėjo 8 d. Skvero salėje (vasarnamyje), vedant P. Kavaliauskiui, buvo rusų ir lietuvių koncertas. Vietos rusų jaunimo choras, belietuvių, rusų ir sąjungos valstybių himnų, padainavo dar šias mūsų tautines dainėles: „Kur bėga Šešupė“, „Noru miego“, „Bijūnelis“, „Karvelėli mėlynasis“, „Kur namas mūsų“, „Ko lindi, sesele“, „Šia nedėlėlė“, „Regėjimas“, „Suktinis“.

Kai kurias dainas dainavo kariuomenės muzikai pritariant. Kadangi dainavo rusai, kurių kalba su mūsų kalba taip griežtai skiriasi savo tarme, pa-

dainavo pusėtinai ir žodžius nedaug tekraipė: tai liudija, jog Kavaliausko labai daug darbo padėta. Publikai labiausiai patiko „Suktinis“, kurį privertė net du kartų pakartoti.

Žmonių suėjo nemaža beveik pilna salė buvo. Gerai tvarkai esant, būtų ne nesutalpė, tvarka gi buvo tokia, kad blogesnės ir būti negali. Afišos skelbė, kad koncertas prasidėsias 8^{1/2} val. vak. Žmonėms gi susirinkus paskirtuoju laiku, ne tik negirdėti koncerto, bet ir pačioje salėje tamsu ir jos durys uždarytos, tik prie vartų kasoje bilietus pardavinėja. Žmonėms tuo tarpu nė kur pasidėti. Pagaliau salė nušvito, betgi žmonių vis neleidžia, kadangi ten Kavaliauskas savo chorą mėgina. Žmonės tiesiog nesupranta, kas čia per komedijos, mano, kad koncertas jau prasidėjęs, ir kai kurie, negalėdami sulaukti, parėjo namo. Pagaliau staiga atidaro duris, žmonės ūmai susigrūdė salėn ir sėdosi, kur kas norėjo: su kantomarkomis atsėdė pirmosiose eilėse, pirkusiems gi, kad ir brangiuosius bilietus, paskiau įėjusiems, reikėjo tenkintis paskutinių eilių krėslais arba trinties pasieniais. Tokia netvarka Kavaliausko koncertui atėmė visą vertę ir tiesiog teršė lietuvių vardą svetimtaučiu akyse, nes po tokio nevykusio koncerto Gomelio lietuviai su savo vakarais daugiau viešai pasirodyti vargu beįdris.

P. Klimka.

VORONEŽAS.

Rugsėjo 8 d. čia buvo lietuvių koncertas vietinės lietuvių dviklasės mokyklos naudai. Nors tikslas buvo geras, bet mūsų moksleivių dalis pasiryzo jį sugriauti. Dviem ar trimis dienomis prieš koncertą auš-kai pareikalavo primti juos į komisiją (kokią? Red.), nors iš seniau geriausiai žinojo, kieno koncertas taisomas, bet, rasi, ko laukdami tylėjo. Kadangi koncertas buvo visai sutaisytas, jiems buvo atsakyta. Tada jie, būtinai norėdami suardyti jį, neatėjo prieš paskutinę choro repeticiją. Tuo dalykas nepasibaigė. Au-kai pradėjo agituoti moksleivius, kad jie neitų į koncertą, nes jį, girdi, ruošia klerikalai savo naudai.

Man teko kalbėti su vienu jaunu au-ku, kuris sakė, nors klerikalai ruošia koncertą dviklasės mokyklos naudai, bet pilną skirsia sau. Tokias žinias sklėdė vyresnieji jaunesniųjų tarpe.

Kiti gi au-kai atsisakinėjo įvairiais būdais, pv. „Verčiau man už tą pusrubį cirkan nueiti“.

sijos lyga gynimuisi nuo džiovos,“ kuri atidaryta 1909 met. Yra 33 sanatorijos ir šimtai vasarinii kolonijų vaikams. Lėšos imamos iš aukų, narių mokesnių, labdarybės įstaigų, miestų, žemietybių, vakarų, rinkliavų ir t.t.

Anglija. Nacijonal. asocijacija — didžiausia draugija su daugeliu skyrių; apie 60 sanatorių. Vyriausybės išleista daug įstatymų apie butų pagerinimą, apsaugojimą žmonių ir gyvulių nuo džiovos. Lėšos gaunama tokiu pat būdu, kaip ir Rusijoje.

Prancūzija. Yra apie 46 sanatorijas džiovininkams su 7000 lovų ir apie 80 draugijų. Lėšos gaunamos, kaip Rusijoje.

Vokija. Čia reikalauja valstybės įstatymai, kad kiekvienas darbininkas apsidraustų nuo ligos ir luošumo. Iš draudžiamųjų pinigų susideda didžiausias kapitalas. Tuo kapitalu pastatytos 99 liaudies sanatorijos ir 30 prieglaudų. Dar yra 34 sanatorijos, miestų ir visokių kitų draugijų ir įstaigų laikomos. Tuo būdu, Vokioje yra iš viso 133 sanatorijos su 13,079 lovomis.

Lenkai leido laikraštį, vardu „Gluzlica“ (Sterlingo ir Dembskio), turi 3 draugijas ir Jaltos sanatoriją. Gal sanatorių ir daugiau kur yra, bet apie tai neturiu žinių.

Lietuviai nuo 1916 m. turi sanatorią Jaltoje su 30 lovų. Jokių tam tikrų draugijų neturi.

Nuo jaunųjų „pažangiųjų“ neatsiliko galima sakyti, ir didesnė dalis inteligentų, kuriems, aš manyčiau, kaip lietuviams, turėtų rūpėti jų tautiečių, iš-tremtųjų svetimon šalin, gerovė. Jie bent turėtų duoti pavyzdį jaunesniesiems.

Nors liudnos ir nemalonyos žinios, bet privalome jomis pasidalyti su visuomene. Nežiūrint visokių „boikotų“ ir kliūčių, koncertas pasisekė gana gerai.

Vilkas.

RIAZANĖ

Lietuvių Komitetas įsteigtas jau senokai. Iš pradžios čia tedirbo tik vienas L. Dr. Centro Komiteto įgaliotinis Gaigalas, bet, susipažinęs arčiau su inteligentais, vaisingesniam darbui įsteigė skyrių. Valdyba buvo išrinkta, betgi maža ji buvo atsidėjusi tremtinių šelpimo darbui. Teko vienam Gagalui ir toliau dirbti. Valdybininkai retai net komitetan ateina, ir tremtinių reikalai nekaip aprūpinti, o prieglaudos baisiai apleistos. Tremtiniai skundžiasi, sako — ir jie patys mažai esą aprūpinti, ir jų vaikai blogai prieglaudose laikomi, nemalonu visa tai girdėti ir matyti. Darbininkų gi būtų, sakysime kad ir kunigų, kurių čia nemaža. Skyriaus pirmininkas irgi kunigas, bet beveik nieko nedarba, Komitete svetys, o laiko, rodosi turėtų, nors keletą valandų galėtų tremtiniais paaukoti.

Ten buvęs.

Zinios.

PETRAPILIS.

Augstieji lenkų kursai. Rugsėjo 14 d. atidaryti Petrapilyje augstieji lenkų kursai. Į kursus jau įsirašė 300 žmonių. Į programą tarp kita ko įeina Lenkų istorija ir lenkų literatūros istorija. Tikraisiais klausytojais primami baigusieji vidurinę mokyklą. Taip pat primami ir laisvieji klausytojai. Kurso ilgumas dveji metai. Lekcijos bus skaitomos vakarais mergaičių gimnazijoje prie šv. Kotrynos bažnyčios.

Del tremtinių gabenimo iš Petrapilio. Rugsėjo 15 d. tam tikrosios tarybos posėdyje buvo svarstomas tremtinių gabenimo klausimas. Neuhardtas sako, kad Petrapilyje tremtinių tėsas lašas, 78,600 žm., tai, juos iškrausčius, Petrapiliui nė trupučio nebūsią lengviau. Be to, ir kitur tremtinių esą pilna. Taryba nutarė prašyti vidaus reikalų ministerį, kad jis įtikintų ministerių tarybą negabenti iš Petrapilio tremtinių.

Priv. docentai K. Būga ir A. Valde-maras paskirti į Petrapilio universiteto Permės skyrių ir šiomis dienomis išvažiuoja Permėn.

Naujas vidaus reikalų ministeris. Vidaus reikalų ministeris Chvostovas atsisakė. Jo vieton paskirtas Simbirsko gubern. bajorų vadas Protopopovas.

Spalių 1 d. bus pradėta žtūrėti bal-tabiliečiai 1616—1910 m. šaukimo.

Šv. Sinodas, susitaręs su vyriausiuoju štabu, pranešė stačiatikių vyskupams, kad kareiviams draudžiama vesti pačias. Taip pat nebegalima vesti ir tiems, kurie kad ir netarnauja kariuomenėje, bet jon pašaukti ir dirba fabrikose karo ir kariuomenės reikalams arba tarnauja prie geležinkelių.

SVETUR.

Rugsėjo 16 d. prasidėjo Vokios parlamento posėdžiai. Betmanas Holvegas, imperijos kancleris, dėstė parlamentui apie karą su Italais ir Rumunais. Apie Rumunus kalbėjo piktai. Sako, Rumunai visą laiką prigaudinėjė Vokią. Ju

politikos tikslas buvęs praturtėti nugalėtosios pusės galvon. Norėdamas pakelti upą, kancleris sako, kad vokiečių siena nesutrupinama esanti, betgi pripažįsta, kad prancūzai šie metai siek tiek laimėjo. Ypač piktai Betm. Holvegas kalbėjo apie Anglus. Anglai esąs ego-istingiausias, pikčiausias ir atkakliausias priešininkas. Betgi „Vokia,— sako, kancleris,— ištūrės ir nugalės“.

—o—

Graikuose. Paryžiaus, žiniomis Venizelas sudaręs savąjį ministerių kabinetą: Respublijos — vidaus reikalų ministeris, Danglis — kariuomenės ministeris, Michilopulos — visuomenės darbo min., Dijomidis — pinigyno min.

Venizelas ir Kondurijos, atėjusiomis iš Atenų žiniomis, pranešė Salonikų komitetui, kad Kreto saloje sudaryta esanti laikina vyriausybė. Komitetas atsakęs karšta užuojautos telegrama.

Generolas Danglis su daugeliu aficerių išvažiavo Kreto salon. Dešimtosios divizijos vadas, generolas Paraskevopulas, prisidėjęs irgi prie tautos judėjimo ir jau atvažiavęs Salonikuosna.

Prie Salonikų komiteto prisidėjo ligi šiol 6 graikų generolai ir 300 aficerių. Prie sąjungininkų laivyno taip pat prisijungė du grakų greitlaivai — „Hydra“ ir „Spetzai“ ir 5 mažesni laivai.

—o—

Šveicarų sąjungos taryba patvirtino ekonomijos sutartį su Vokia.

Vokia pranešė neutralinėms valstybėms, kad, gali būti, ji vėl pradėsianti kariauti savo nardomosiomis laivėmis.

Libkenchtas žadamas vėl šaukti tieson, dabar del kažį kokių lapelių, kuriuos jis platinęs kuriuomenėje.

KARAS.

Rusų šone. Visu rusų šonu didelių permainų neįvyko. Austrai per 3 mėn. netekę 750,000 kariuomenės, pradėjo traukti Galicijon paskutinius atsarginius. Bet nedaug galėjo savo kariuomenės austrai atgabenti, vieną pulką iš Bosnijos ir keletą batalijonų iš kitų vietų. Turkų kariuomenės rusų šone kol kas tik viena divizija. Bet už tai vokiečiai nuo rugpjūčio 28 d. atvežė 12 divizijų savo kariuomenės. Kartu su pirmiau atvežtąja Galicijon kariuomene, vokiečiai turi 24 divizijas. Iš viso gi Kovelio apylinkėje Gindenburgo kariuomenės 31 divizija. Rugpjūčio 12 d. Vyriausiojo Vado štabas pranešė, kad nuo Pripetės iki rumunų sienos smarkus mušiai. Matyti, rusai buvo pradėję pulti priešininkus, bet paskui vėl parašė, kad nieko ypatingo nėra. Paskutinės gi žinios pranešė, kad apie Brodų-Krosnos geležkelių smarkus mušiai. Priešininkas smarkiai ginasi, kol kas rusai paėmė belaisvių 59 aficerius ir 1928 kareivius. Rusai turi pasisėkimų į pietus nuo Bžezano ir Zlotos Lipos apylinkėje. Rusai smarkiu puolimu paėmė apkas ir belaisvių 112 aficerių ir 2268 kareivius ir keletą kulkusvydžių. Naktį vokiečiai darė anėpuolius, bet buvo atmušti.

Rusų lakūnai skraidė vokiečių pusėje ir įvairiose vietose numetė daug bombų. Rusų aeroplanai turėjo keletą mušių su vokiečių geležiniais paukščiais. Numušė 6 aeroplanus. Vienas rusų lakūnas susikirto su dviem vokiečių albatrosais, bet vokiečiai jį numušė ir jis nukrito jų pusėje.

Kaukazo šone. Per keturias savaites Kaukazo šone nieko ypatingo neįvyko. Jei ir buvo koki nors rusų laimėjimai, tai nieko ji labai nereiškia, nes tai mušiai su kurdais, kurie blogai išmokyti ir organizuoti. Turkai matydami, kad rusus sunku išvaryti iš užimtųjų vietų, paliovė puolė ir dabar tik ginasi.

Prancūzuose. Anglai ir prancūzai metodingai dirba savo darbą, tas dar-

užjauciama visuomenės ir turi užsida-ryti del stokos lėšų; ir tik tada, kai caras Aleksandras III paskyrė jai kas metai iš savo lėšų tam tikrą sumą, sanatorija vėl pradėjo veikti ir ligi šios dienos tebegyvuoja kaip pavyzdgingiausia Rusuose.

1891 m. Rusijoje susidarė pirmoji draugija kovoti su džiova.

1888 met. Prancūzijoje įvyksta veikų suvažiavimas, kuriame tariamasi, kaip gintis nuo džiovos.

1899 met., kada kovos su džiova klausimas visose šalyse ir valstybėse buvo iškeltas aikštėn, kada beveik kiekvienoje šalyje buvo savo draugijų, kuopų, sanatorių. Berlyne įvyko pirmas tautų suvažiavimas gynimosi nuo džiovos būdams apsvarstyti.

1902 m., kada buvo įsteigta visų kulturingųjų tautų sąjunga, tada, galima sakyti, teprasidėjo karas su didžiuoju žmonijos priešininku — džiova. Tik 1902 m., įsisteigus tautų sąjungai, prasideda trečiasis tarpas — sisteminis gynimasis nuo džiovos.

Visose šalyse steigiamos draugijos, traukiama į šį karą visuomenė, kapitalistai, vyriausybė, leidžiami įstatymai ir visokiais būdais stengiamasi platinti žmonėse žinių apie džioją ir kovą su ja, taisomis tam tikri muziejai, parodos, paskaitos, sklaidžiami lapeliai ir t.t.

Kas jau dabar yra padaryta atskirų valstybių ir tautų kovai su džiova?

Rusija. Yra apie 50 draugijų su viena centro įstaiga, vardu Visos Ru-

bas vis didėja ir rodo, kad anglai su prancūzais tikrai galingi. Atsiminus, kokios buvo padarytos vokiečių tvirtumos, apkasai, urvai ir vis tai dabar sąjungininkai apgali, suardo sutrupina ir žengia priekin. Nuostoliai vokiečių, ypač apie Somą, esą labai dideli. Tačiau, nežinurint nei didelių nuostolių, nei, apskritai, keblaus vokiečių padėjimo Prancūzuose, vokiečiai negali siųsti ten pagalbos iš kitų šonų. Atsargos kariuomenę vokiečiai baigia aikvoti. Baigdami tą kariuomenę, vokiečiai šaukia 16 metų naujokus. Austruose, girdėti, norį šaukti naujokus nuo 14 metų ir senius iki 70 metų. Šią kariuomenę jau 4 savaitės mokina.

Balkanuose. Apie Strumą ir Doiraną smarkus artilerijos šaudymas. Sąjungininkų armatos ardo bulgarų apkasus. Per smarkų puolimą ir gavę daug nuostolių bulgarai paėmė dalį apkasų ties Kaimakčalanu. Į rytus ir į vakarus nuo Florinos bulgarų puolimą prancūzai ir rusai atmušė.

Rumunų kariuomenė šiaurės ir šiaurės vakarų šonuose tebeslenka priekin, imdama vieną po kito austrų apkasus. Sibijo apylinkėse smarkūs mūšiai.

Italų šone. Italų kariuomenė atmušė kelius atkaklius vokiečių puolimus ties Kardinolo kalnu ir Forizono lygumoje. Pozinos lygumoje italai paėmė augštumą Menaryje ir Dove. Austrų bandymai atsiimti atgal neturėjo jokio pasisekimo.

Paskutinės žinios.

—0—

Rusų šone. Narajuvkos upės apylinkėje ir ties Zlota Lipa smarkūs mūšiai. Priešininkas daro anėpuolius, bet rusai lengvai atmuša. Kol kas paėmė 1600 belaisvių. Ties Bistricos upe rusų žvalgai išmušė austrų sargybas.

Prancūzuose. Prancūzai keliose vietose pajėjo priekin.

Anglai paėmė Okuro-Abo kaimą ir visas stiprumas ties šiuo kaimu. Vokiečių cepelinai skraidė Angluose. Ties Londonu vieną cepeliną anglai numušė.

Balkanuose. Serbai paėmė visus apkasus ties Kaimakčalanu. Anglai perėję Strumos upę paėmė du kaimu. Prancūzų aeroplanai numetė Sofijon bombų.

Pranešimas

Petrapičio Lietuvių Vartotojų Draugijos Valdyba praneša, kad rugsėjo 25 d. sekmadienį, 6 val. vakarą Nevos prospekt. № 56, Komercijos kursų salėje bus visuotinis Draugijos narių susirinkimas.

Susirinkime bus svarstomi šie dalykai:

- 1). Pirmininko pranešimas apie Draugijos reikalų stovį;
- 2). Instrukcijos valdybai svarstymas ir užtvirtinimas;
- 3). Išlaidų sąmatos peržiūrėjimas ir patvirtinimas;
- 4). Įgaliotinių rinkimas į šias Draugijas: a) „Pirkimo uzamu“, b) Petrapičio Vartotojų Draugijų Sąjunga, c) Maskvos Vartotojų Draugijų Sąjunga;
- 5). Einamieji klausimai.

Per susirinkimą bus priimami norį įstoti į Draugiją nauji nariai.

Valdyba.

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Yčas.

EMILIJA ZABULIONAITĖ iš Vyžuonų par., Dūsynių sod., dabar gyvena Odesoje (Niezinskaja 32—12); prašo Amerikos laikraščių padėti surasti brolių Vincą Zabulionį 26 m., penkeri metai gyvenantį Amerikoje. 2054—1

Andrius Kudirka

gyvenantis 1121 Chara ave.
Sheboygan Wis.

Ieškau savo žmonos Agotos Kudirkienės iš Suvalkų gub., Marijampolės ap., Panemunės valsč., Obelių kaimo, parvažiavusios į Lietuvą iš Amerikos prieš pat karą.

Taip pat ieškau savo tėvų, brolio, seserų bei giminių ir pažįstamų. Atsiliepkite!!!

2029—2

JULIJA PAUKŠTAITĖ Kauno gub., Šiaulių aps., Joniškio par., Dargių sod., ieškau motinos ir brolių Felikso, Stanislovo ir Jono ir sesers Pranciškos. Петроградъ, Лиговская ул., д. № 103. Юльѣнѣ Паукштѣтъ.

1994—1

ANUPRAS AKSENAVIČIUS ieško sūnaus Pranciškaus, esančio

Amerikoje: Brigeport 417
main St. Conn.

Jeigu kas jį žinotų, prašau pranešti: Гомель, Мор. губ. Оеодосіевская № 31.

Amerikos laikraščių prašau šį skelbimą atsispausdinti.

3042—1

Kareiviai Žaslių par., Vilniaus gub.:

Motiejus Stankevičius, Stasys Savickas (Naravų), Stasys Kacevičius (Vaidžionių), Motiejus Gradeckas (Mičiūnų), Andrius Urbonas (Paltininkų) ir Matėušas Stadkevičius (Guronų).

Darsūniškių par., Vilniaus gub.:

Pranciškus Burgulas (Lapainios) ir Jezno par.: Vincas Pauliukonis (Sundokų) praneša, kad jų adresas: 239-ый Константиноградскій полкъ, 14-я рота.

Šiame pulke 16-toje rotoje yra:

Marcinkonių par. Jonas Krušas (Kapišniškių), Merkinės par. Juozas Bilinskis (Bingelių) ir Jezno par. Petras Navickas (Verbiliškių).

13-oje rotoje: Vincas Skernevičius.

3044—2

JONAS TIBAUTAS, turįs Amerikoje tėvą Prancišką iš Kauno gub., pranešu, kad esu vargingame padėjime ir prašau pinigų. 236 Грайворонскій пѣх. полкъ, 8-я рота, Дѣйствующая армія.

Prašau Amerikos laikraščių atsispausdinti.

3045—1

JONAS VALIONAS iš Balkūnų valsč., Varanckų kaimo, Kalvarijos aps., Suvalkų gub., Slabados par., prašau giminių ir pažįstamų atsiliepti. С. Герлеговка, Волчанскаго уѣзда, Харьковской губ.

3047—1

KAZIMIERAS ŽEBRAUSKAS Kauno gub., Raudondvario valsč., Babiliūnų kaimo, ieško giminių ir pažįstamų. Смоленскъ, Костельная Козинка д. Ушкова № 15 кв. 2.

2023—5

ŠAMELIS POVILAS iš Utenos m., Kauno gub., ieškau giminių ir pažįstamų. Воронежъ губ., Грузовая ул. 28.

2026—1

Kareivis JUOZAS BLAUZDYS Kauno gub., Mosėdžio m., ieškau žmonos Onos ir giminių. Дѣйств. зрмія, 53 зап. полкъ.

2024—4

Vargonininkas ieško vietos. Moka vesti raštinę ir chorą. Sužinoti Voroneže Lietuvių Komitete.

2049—2

DAUGIENĖ DABKYTĖ ELZBIETA iš Kalniškių, Raseinių aps., Šidlavos valsč., ieško tėvų, seserų ir pažįstamų. Воронежъ губ., Б. Московская ул. № 33.

2050—2

JUOZAS SVIDERIS iš Pakruopio valsč. ir par., Kauno gub., ieškau sesers, tetos ir švogerio Valio. Петроградъ, Везембергская 36—26.

2051—2

JONAS NAVADUNSKIS iš Pakruojaus miestelio, Kauno gub., ieškau motinos, giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Выб. ст., Саратовская ул. № 18 кв. 9.

2052—2

MARIJONA SABALIAUSKAITĖ Kauno gub., Ukmergės aps., Aluntos par., Adomiškių sod., ieškau tėvų, brolių, seserų, giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Сергіевская № 36 кв. 27.

2053—1

KAZIMIERAS KIRDEIKIS iš Velžių dvaro Panev. par., ieško giminių ir pažįstamų. Поч. ст. Браславъ, Ковенской губ. м-ко Слободка Кун. М. Пашковичу (Kirdeikiui).

2057—1

KARALINA REZGAITĖ ieško sūnaus Juozapo ir Vincento Raudžio iš Bileikių sod. ТУЛА, Литовскій Комитетъ.

2058—4

„ŽVAIGŽDĖ“

Tai rimčiausias Amerikos lietuvių katalikų savaitinis laikraštis, kuris duoda įvairiausių žinių iš viso pasaulio ir šiaip pasiskaitymų.

„Žvaigždė“ kiekviename numeryje nemažai duoda žinių iš tėvynės Lietuvos.

„Žvaigždė“ eina jau antra dešimtis metų ir vis ta pačia pakraipa gina katalikų reikalus, ragina lietuvius katalikus šviestis ir išmintingai savo šviesą gyvenimą tvarkyti.

„Žvaigždė“ nepataikauja tiems, kurie nori katalikais vadintis, o palaiko katalikų priešininkus ir jų paklydimus skleidžia vien pasigyrimui jų tarpe.

„Žvaigždės“ motto buvo ir bus: — Dievas, Tėvynė, Teisybė.

„Žvaigždė“ daugeliui padėjo ir padeda surasti gimines bei pažįstamus Amerikoje.

„Žvaigždės“ kaina metams:

Amerikoje 2 doleriai, Lietuvoje bei Rusijoje 4 rub.

„ŽVAIGŽDĖS“ adresas:

3654 Kichmond St., PHILADELPHIA, PA.

3048—8

Vieninteliai Akademiški drabužių kirpimo kursai —

Pirmosios kirpėjų vyriškų ir moteriškų drabužių Susiėsių Draugijos. (Vladimiro pl. Amatininkų valdybos n. № 1/3, telefonas 482-30.

Baigusieji (sios) minėtus kursus gauna kirpėjo (jos) liudymus.

Vakariniai kursai prasidės nuo š. m. spalio 1 d. Todel metas užsirašyti.

Prie kursų yra tam tikri kursai sužeistiesiems, laikomi Vyriausiosios

Tarybos ir kitų Draugijų, Komitetų bei šiaip žmonių iešomis.

Norintieji smulkesnių žinių gauti tesikreipia į kursų raštinę nuo 10—3 v.

d. ir nuo 8—11 vakaro.

Išėjusieji visą vyriškųjų drabužių kirpimo kursą, gauna veltui iš 3-jų dalių koordinariškosios sistemos kirpimo vadovėlių, mokamą, perkant atskiromis

dalimis, 10 rub.

Programa siunčiama veltui.

VALDYBA.

PRANCIŠKUS VYROKAS

(gyvenantis Amerikoje) iš Seredžiaus, Kauno gub., ieškau savo žmonos, vaikų, brolio ir kitų giminių.

„Lietuvių Balso“ Administracijai Pranciškų Vyrokas yra atsiuntęs iš Amerikos ieškomiems žmonėms pinigų. Delto „Liet. Balso“ Administracija prašo tautiečių, jeigu kas žino, kur yra P. Vyroko žmona, vaikai arba giminės, tegu teikiasi pranešti mums jų adresą.

Петроградъ, Саперный пер. 9 — 9. „Lietuvių Balsui“.

2020—1

Lietuvė Jadvyga Banašauskienė, dantų gydytoja.

Piombuoja dantis, be sopės traukia, pamaino dirbtiniais, ir šiaip gerai gydo.

Kainos kuopigiausios.

Ligonys priimami (mos) kas dieną nuo 12—8 val. vakaro.

Lermontovo prospektas, 28—8

2027—1

KAZIMIERAS GURKLYS, ieškau tėvo, brolio, seserų, giminių ir pažįstamų iš Kauno gub., Ukmergės aps., Subačiaus par., Žvirblonių kaimo. Харьковъ, Б. Понасовская ул. № 13—9.

2031—1

JONAS DABULEVIČIUS ieško brolio Antano iš Kuligės k., Jėvaravo valsč., Marijampolės aps., Suv. gub. Бобруйскъ Окр. Путой Сообш.

2029—1

Į STASIO SUSNIO skalbyklą reikalingos darbininkės. Užmokesnis geras. Kreipties:

Петроградъ, Екаторининскій каналъ № 68, кв. 1. (Skalbykla).

—1

JUOZAS RUDIS ieškau savo pusbrolio Juliaus Masilionis iš Kauno gub., Ukmergės aps., Palavenės par., iš Komorų dvaro. Prašau atsiliepti ir ir pažįstamų. Запорожьѣ Каменское 1-я Садовая ул. Аксиновъ пер. № 10.

2021—1

VERTIBAVIČIUS Obelių par., Zarasų apskr., ieško brolių, seserų ir motinos. Омскъ, Кривая 8.

3043—2

Katalikiški, lietuviški, istoriški

Viešpaties Jėzaus nukry

žiuoto sieniniai paveikslai su parašais „Nuo karo bado ugnies ir maro, gelbėj mus Viešpatie“. 22x14 colių didumo ir jau pasventinti.

Kaina 40 kap. su nusiuntimu 55 k. Nusiuntimas 10-ties arba 25 paveikslų atsieina 50 kap., 50-ties arba 100-to 90 kap.

Kreipties: A. DUNDZILA,

ПЕТРОГРАДЪ, Саперный пер. 9—9.

Varoneziečiai kreipkitės į J. Motūzų Lietuvių Kemitete.

Maskviečiai į S. Jackevičių, Seliverstov. per. 4.

Tifliziečiai į Oną Baltuškytę škaplierininkę prie bažnyčios.

Smalenske Masiulio knygy ir galenterijos prekių sankrovoje.

Magileve pas D. Milančių, Ledinskaja 28.

Reikalingi platintojai kitur. Platintojams duodama nuosimčiai.

2019—2

JURGIS MIKELIONIS iš Suv. gub., Gižų par., Vilkaviškio aps., Mariškių kaimo, ieškau giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Нев. заср., Форфоровскій постъ, Ник. ж. д. № 3 кв. 18.

3041—2

J. VALIŪNAS, gyvenantis 330 Goodrich St. S. W. Grand Rapids-Mich.

ieško savo tėvo ir brolio Valiūnų iš Skaisgirio m., švogerio Valtekūno iš Bilžių kaimo, K. Gubernijos (Guncia) iš Kemšių, F. Dijoko iš Budraitės visi Žagarės valsč., Šiaulių aps., Kauno gub. Atsiliepkite minėtoju adresu.

3039

STANISLOVAS SUSNIS ieško brolio sūnaus Adolfo Rakūno, Cudelių kaimo, Pandelio valsč., ir Juoz. Sarujio, Rumpišio k., Pandelio valsč. Adresas:

Петроградъ, Мѣщанская ул. д. № 41. квартира 41.

Kun. Vaclo Giedris

pranešu broliui Amerikoje, kad Peliksas kariuomenėje, kitų nežinau, kur yra; prašau tave atsiliepti: Штабъ 1-ой Дѣйствующей арміи.

Prašau Amerikos „DRAUGO“ atsispausdinti.

3046—1